

درس دوم تاریخ معاصر

دوران ناصرالدین شاه

تهیه و تنظیم، الناز ابراهیمی
، دبیرتاریخ شهرستان مراغه

ناصرالدین شاه

- ناصرالدین شاه سومین شاه قاجار، پنجاه سال سلطنت کرد
- در زمان او امتیازات زیادی به روس و انگلیس داده شد
- او دستور قتل صدراعظم دانشمند خود، امیر کبیر را صادر کرد
- در زمان او ایرانیان به تدریج با پیشرفت های اروپاییان شدند

امیر کبیر

اگر نیت یکساله دارید

کندم بکارید

اگر نیت ده سله دارید

درخت بکارید

و اگر نیت صد سله دارید

انسان تربیت کنید

1807 - 1851

امیر کبیر

صدر اعظم نامدار و ولندوست قاجار

میرزا تقی خان فراهانی ملقب به امیر کبیر از مردان بزرگ تاریخ است. او سه سال و سه ماه صدر اعظم ناصرالدین شاه بود. او در زمان صدرات خود اقداماتی رو برای اصلاح امور کشور و کوتاه کردن دست استعمارگران انجام داد. اقدامات او به ضرر استعمارگران، شاهزادگان و درباریان، مهد علیا مادر ناصرالدین شاه تمام می شد بنابراین ذهن شاه را نسبت به ایشان بدگمان کردن و ابتدا دستور برکناری و سپس دستور قتل او را از شاه گرفتند و در حمام فین کاشان به عمر این مرد بزرگوار خاتمه دادند.

بعضی از اقدامات امیر کبیر در دوران صدارت

فرستادن شاگردانی
به اروپا برای
یادگیری دانش های
جدید

ترجمه کتاب و
نشر روزنامه

تاسیس مدرسه
دارالفنون

استخدام معلمان خارجی
به غیر از انگلیس و
روس

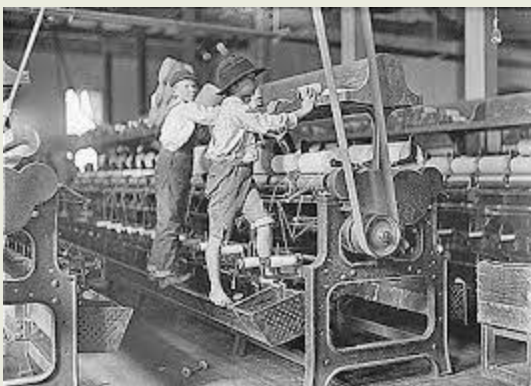
لغو لقب های
طولانی و اکتفا
به کلمه جناب

جلو گیری از
دخالت
نمایندگان
خارجی در امور
داخلی ایران

تصاویری از مسافرت ناصرالدین شاه به اروپا

انقلاب صنعتی

انقلاب صنعتی :

استفاده از نیروی ماشین به جای نیروی دست

عوامل مورد نیاز برای صنعتی شدن :

مواد اولیه

سرمایه

بازار مصرف

نیروی متخصص

نیروی انسانی ارزان

انقلاب صنعتی چه
پیامدهای مثبت و منفی
می توانست داشته
باشد

بعد منفی پیامدهای انقلاب صنعتی

گسترش استعمار و بهره کشی از کارگران

گسترش استعمار و غارت سرزمین های آسیایی و آفریقایی

مهم ترین امتیازات واگذار شده به انگلیسی ها در زمان
قاجار

امتیاز رویتزر

امتیاز لاتاری

عوامل اصلی
واگذاری رویتزر و
لاتاری

تالیبوت

میرزا حسین خان
سپهسالار

میرزا ملکم خان

امتیاز رویترا

در زمان ناصرالدین شاه با تلاش
میرزا حسین خان سپهسالار و میرزا
ملکم خان به بارون جولیس دو رویترا
واگذار شد

امتیازات
واگذار شده به
رویترا

- واگذاری حق احداث راه آهن و تراموا
- بهره برداری از کلیه معادن و منابع ایران به جزء طلا و نقره و سنگهای قیمتی
- بهره داری از جنگل ها و احداث قنات و کانالهای آبیاری به مدت 70 سال
- ادارگمرکات و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران ، به مدت 25 سال

تعهدات
رویترا

پرداخت 200 هزار لیره برای تامین هزینه های سفر ناصر الدین شاه به اروپا

سرانجام امتیاز لغو امتیاز

امتیاز رویتر

ملاعلی کنی خطر ملکم خان را به ناصرالدین شاه گوشزد می کند!

مخالفان داخلی :
مردم و روحانیون
به رهبری حاج
ملاعلی کنی

مخالف خارجی :
روسیه
چون سود فراوان
برای رقیبش
داشت.

رویتر امتیاز تاسیس
بانک شاهنشاهی
رو، بعد از از دست
دان امتیازش، به
مدت 60 سال از
شاه ایران گرفت

امتیاز لاتاری

امتیاز تاسیس قمار
خانه (لاتاری)

در طی سفر ناصرالدین شاه به اروپا که منجر به دیدار وی با ملکه ویکتوریا شد ضیافتهایی به افتخار شاه ایران ترتیب دادند که در این ضیافتهای نطقهای مفصلی درباره دوستی ایران و انگلیس ایراد شد که بوسیله میرزا ملکم خان به فارسی ترجمه گردید. **ملکم خان** در طی این دیدار توانست با تقدیم هدایایی به شاه و همراهانش، **امتیاز لاتاری** را به اسم یکی از اعضای سفارت ایران در لندن بگیرد.

علمای دینی، با اعلام حرام بودن لاتاری به عنوان یک قمار، نگذاشتند انگلیسی ها به این امتیاز در ایران دست یابند

پس از آنکه ملکم خان عدهای از سوداگران نسبتاً نادرست را تشویق به تشکیل «شرکت سرمایه گذاری ایران» نمود، بلافاصله امتیاز را به مبلغ **چهل هزار لیره** به آن شرکت فروخت

امتیاز تالبوت (عهدنامه رژی)

تالبوت

موضوع امتیاز :

واگذاری انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج کشور به یک انگلیسی به نام تالبوت به مدت ۵۰ سال

شرایط واگذاری امتیاز

دریافت سالانه ۱۵ هزار لیره و یک چهارم سود سالانه

درحالی که عثمانی در قبال دریافت ۷۰۰ هزار لیره واگذار کرده بود و از محصول کمتری نسبت به ایران برخوردار بود

مخالفان امتیاز تالبوت

عالمان دینی در شهرهای مختلف

مردم

به خاطر اینکه محصول توتون و تنباکو را باید به قیمت کم به انگلستان می فروختند بعد با قیمت گزاف می خریدند

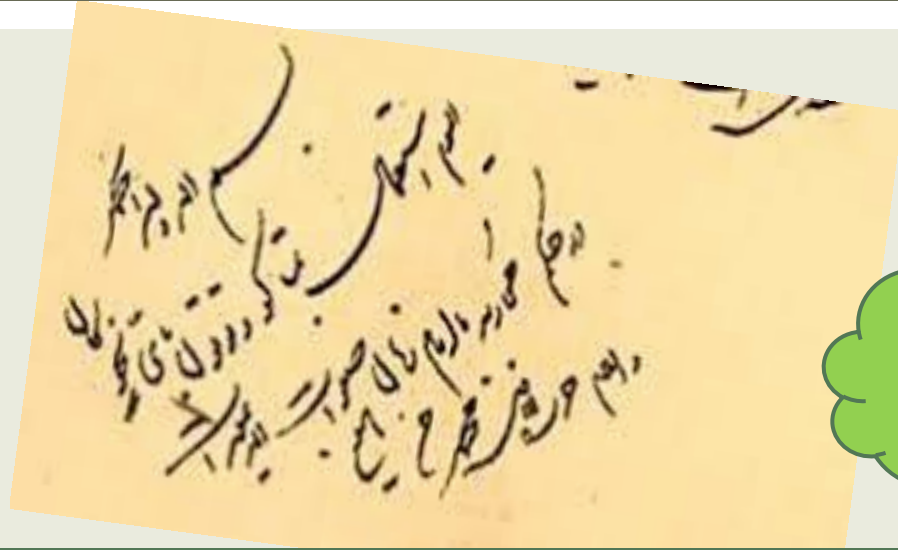

شیخ فضل الله
نوری، نماینده
میرزای شیرازی
در ایران

میرزا حسن
آشتیانی

شورش مردم

تحریم تنباکو، نخستین حرکت مردمی فراگیر علیه استعمار

نتایج فتوای
تحریم تنباکو

- تسلیم شدن ناصرالدین شاه در برابر مردم و لغو امتیاز داخلی و خارجی دخانیات
- انسجام بیشتر مرجعیت شیعه، علما و مردم متدین
- وارد کردن ضربه ی سخت به استعمارگران و عاملان داخلی آنها بخصوص انگلستان
- رسیدن مردم به این باور که توانایی ایستادگی در برابر استبداد و استعمار را دارند.

آرزوی موفقیت برای تک تک عزیزان دارم

موفق باشید، ابراهیمی